

dipam

DİPLOMATİK İLİŞKİLER ve POLİTİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER for DIPLOMATIC AFFAIRS and POLITICAL STUDIES

Rusya'nın Değişen Güvenlik Politikaları

Prof. Dr. Mesut Hakkı CAŞIN
DİPAM Danışma Kurulu Üyesi

24 Haziran 2020 | DİPAM Ofis, İstanbul

Seminer Notları

Rusya'yı anlamak, dış politikanın en zorlu paradigmaların başında gelir. Bununla birlikte, coğrafya, Napolyon'un dediği gibi, aynı zamanda devletlerin kimliğini de ortaya koyar. Rus kimliğinin şekillenmesinde, Moskova'nın dünyaya bakışının izahında, Rus insanının toplumsal hafızasını doğru analiz etmenin gerekli olduğunu belirtmek gerekir. Ruslar etnik bakımdan Doğu Slavlar grubuna

girmesine rağmen dini ve kültürel açıdan, pagan bir toplumdan geçişle Ortodoks Hristiyanlığın etkisinde kalmışlardır. 1453'de İstanbul'un fethinden sonra asırlar boyunca Katolik ve İslam dünyası arasındaki tek bağımsız Doğu Ortodoks devletidir. Bu tespit oldukça önemlidir. Rus devleti Batı ve Doğu coğrafi ekseninde Amerika kıtasına kadar genişlettiği hâkimiyet alanında Türkler, Baltık halkları,

Moğollar'ın yaşadığı geniş topraklarla Kafkaslar bölgesinde çok çeşitli etnik grupları kontrolü altına almışlardır. Bu yapısal çeşitlilik dini ve kültürel farklılıkları da şekillendirmiştir. Dini anlayışları bu bakımdan, Batı Katolik Dünyası'ndan ayrılır ve diğer dinler ve mezheplere bakış açıları keskin ve ayrımcı değildir. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in bir dönem üzerinde durduğu konu "Yeni Rus aydın kimliği ne olacak?" sorunsalı günümüz ve gelecekteki Rus milliyetçi kimliğinin de koordinatlarını belirleyici olacaktır. Bildiğimiz üzere yüzyıllar boyu Çarlık Rusya'sında Hristiyanlık üzerine inşa edilmiş feodal yapı kapsamında Kilise ve toplumsal düzeni şekillendiren Rus fenomeni mevcut olmuştur. 1917'de Ekim Devrimi, Lenin-Stalin-Troçki üçlüsünün şekil verdikleri Sovyet Komünist Partisi yönetim şekli ile yeni bir siyasal modele öncülük etmiştir. Bu dönemde, Sovyet İnsanı, toplumsal modelin temelini şekillendirmiştir. Ancak, SSCB topraklarında yaşayan Sovyet vatandaşlarının içerisinde 'primus inter pares' her şeye rağmen Ruslardır ve Rus dili ve edebiyatı da çimentonun harcını teşkil etmiştir. Fakat Ruslar, zaman içinde farklı medeniyetler ile de ortak yaşamayı da öğrenmiştir. Novgorod, Kiev, Moskova, St. Petersburg dörtgeninde prenslikler ile şekillenen Rus devlet idaresi ve egemenlik anlayışı, Türk hâkimiyeti ile beraber 250 sene Altınordu Devleti'nin de etkisiyle gelişmiştir. Bu dönüşümler, Ruslara kendi dinlerini kaybetmeden Rus kimliğini muhafaza etmek ve devlet yönetiminde güçlü merkezîyetçilik öğretisinin benimsenmesine şekil vermiştir.

Siyasal tarihinde, Çarlık dönemi, SSCB idaresi ve günümüz Rusya'nın çalkantılı geçiş süreçlerinde liberal ve Batı demokratik sistemleri ile işbirliğini öngören bir dış politika çizgisi izleyen Rus siyasal eliti, Yeltsin sonrası yol haritasında değişiklikleri tercih etmiştir. Sovyetler Birliği'nden günümüze bakıldığında Rusya'daki dış politikaya hâkim olan temel unsur süreklilik esastır. Rus halkı, Ortodoks bir toplum olarak Müslümanlar ve Museviler ile ortak bir yaşamın temellerinin atılması XV. yüzyıla dayanmaktadır. Rusların güçlenmesi ve Urallar'ın doğusuna geçişleri iki nedene dayanmaktadır. Bunlardan birincisi, Türklerin Hazar'ın güneyinden ve kuzeyinden yani bugünkü Suriye'den bugünkü Anadolu'ya ve Balkanlar'a göçü burada bir güç boşluğu meydana getirmiş ve Türkistan kendi içerisinde parçalandıktan sonra Kazan'ın düşmesi ile beraber Ruslar Orta Asya'ya doğru hâkimiyetlerini genişletmiştir. İkinci neden olarak, Çariçe Katerina ve Çar Petro'nun girişimleriyle ordu ve donanmanın güçlenmesi, siyasal reformlar ile devlet yapısının giderek güçlenmesidir. Rus ilerlemesini Güney Asya istikametinde frenleyen yine coğrafi unsur olarak Himalaya Dağları olmuştur.

Rusya'nın Asya steplerindeki genişleme sürecinde takip ettikleri stratejinin adı Nehirler Stratejisidir. Yani Rus öncü askeri birlikleri bir nehri arkasına alıp ona yaslanarak kurdukları kaleler ile savunma hattını güvence altına alarak, diğer nehre geçmek sureti ile doğu istikametindeki egemenlik alanlarını kademeli olarak genişletmişlerdir. Böylece, Rusya Batı'da güçlü komşuları karşısında elde edemediği

genişlemeyi, Orta Asya ve Mançurya istikametinde gerçekleştirmiştir. Trans-Sibirya Demiryolu Hattı ise, bu geniş coğrafyadaki mal ve hizmetlerin mobilizasyon ve güç aktarma enstrümanı olmuştur. Ruslar müteakiben, Bering Boğazı'nı Kaptan Bering ile aşarak karşı kıtaya geçmişlerdir. Ruslar, Amerika kıtasının batı sahillerinde Kaliforniya eksenine kadar olan bölgede kontrolü sağlamışlardır. Çar'ın yanlış devlet anlayışı neticesinde, ekonomik olarak avantajlı olmadığı gerekçesiyle 7 milyon dolara Alaska'yı satmışlardır. Alaska bugün ABD'nin çok büyük petrol ve gaz enerjisini karşılayan bir eyaleti ve hem Rusya'ya karşı hem de Çin'e karşı çok stratejik bir bölgedir. Halen, ABD ve Rusya arasında bu bölgeden kaynaklı deniz yetki alanlarının sınırlandırılması konusunda ciddi boyutta hukuki anlaşmazlıkları bulunmaktadır.

XXI. yüzyılın ilk çeyreğinde Rusya toprakları, 1991'de 13 tane devlet kaybetmesine rağmen hala dünyanın en geniş sınırları ile çevrelenmiştir. Fakat Uralların batısında NATO, Sibirya'nın doğusunda nükleer Çin-Hindistan ikilisi ile ABD'nin müttefiki Japonya-Güney Kore, Rus güvenliğine tehdit olarak algılanmaktadır. Böyle bir jeopolitik çıkmazın içerisinde güvenlik algısı, daima Rus savunma ve dış politikasına şekil veren temel endişe kaynakları olmuştur. Zira Rusya, tarihte Polonya, Napolyon Orduları, II. Dünya Savaşı'nda Hitler tarafından işgal edildiği gibi, 1917 Ekim Devrimi sonrasında Müttefiklerce Beyaz Ordu'ya destek amaçlı olarak işgal edilmiştir. Bu işgallerde anavatan topraklarının savunulmasında çok büyük insan sermayesini kaybeden Rus siyasal hafızasında, yerleşik korku, endişe ve şüphenin ulusal kimliğin

sosyolojik bir unsuru haline getirmiştir. Ruslar, tarihte işgal korkusu sendromunu asla atamamışlardır.

Olumsuz bir karşılaşma zamanında da geri çekilmek için çok önemli toprak derinliği mevcuttur. Bu tabii Rus savunma stratejisinde iki general dediğimiz "General Kış" ve "General Mesafe"nin müşterek birleşimidir. Hem Napolyon hem de Hitler'in orduları Rus steplerinde kışın muazzam tabiat koşullarına mağlup olmuşlardır. Rus askeri eliti, geri çekilme taktiği yaptıktan sonra "karşı partizan" taktikleri ile yıpratma savaşını tercih etmişlerdir. Dünyanın o zaman en büyük ordusu olan 600 bin kişilik Napolyon Ordusu, Fransa'ya geri dönerken 15 bin asker kalmıştır. 2. Dünya Savaşı'nda Rus vatanseverliği çok önemli bir yere sahiptir. Bunu yaşatmak ve unutmamak istemektedirler. Burada ordunun belli bir bölümü kadar da partizan ordusu var olmuştur. Neden partizan ordusu bu kadar başarılı olmuştur? Bazı taktikler söz konusudur: Köpekleri eğitip üzerlerinde mayınla tanklara saldırtmışlardır. Havadan uçakla fare atmışlar ve aç fareler, tankların aksamlarını yemiş böylece palet kopmuş ve tank yürümemiştir. Rus liderlere göre ideolojiler kandırmacadan ibarettir ve yüksek değerler aldaticıdır. Bu bakımdan, vatanlarını savunmada Rus köylüsü işgal ordularının askerlerine kolay kolay geçit vermez. Urallar'ın Rusya'nın anavatan savunmasındaki en büyük etkisi, doğudan gelen veya batıdan gelip doğuya geçecek olan işgalciler için büyük bir engel teşkil etmesidir ki Hazar Denizi de benzeri yönde Kafkasya için bariyer etkisine sahiptir.

Fakat gelecekte, Çin Ordusu'nun potansiyel tehdit yapısı dikkate alındığında

bu coğrafi engellerin askeri strateji açısından yetersiz kalabileceğini söylemek mümkündür. Rusya kaçınılmaz olarak, jeopolitik anlamda Osmanlı İmparatorluğu ile Kafkaslar-Balkanlar ekseninde rekabete girmişlerdir. Diğer taraftan Rusya, Hindistan Yarımadasına ve İran'a hâkim olan İngiltere ile güç mücadelesi içinde olmuştur. Aslında günümüzde temel açmaz, Brzezinski'nin öne sürdüğü "Büyük Oyun" jeopolitiği Britanya Krallığı Dışişleri Bakanı'nın deyimiyle "Türkistan'a kimin hâkim olacağı" meselesidir. Sonrasında aynı bölgede ABD'lilerle mücadele etmişler, Rusya kısa zamanda ABD'ni büyük ölçüde Orta Asya'da frenlediği gibi, Afganistan bataklığında Amerikan askerlerine karşı Taliban'a para aktarıldığı iddialarını ret etmektedir.

Rusya, 1990'larda uluslararası sistemdeki belirsizlikleri cevaben ortaya koyduğu dış politikasında, devletin yeniden inşasına ve parçalanmanın önlenmesine çaba sarf etmiştir. Rusya karşısında eski tampon ülkeler "sosyalist" coğrafyada emniyet koridoru teşkil ederken, liberal demokratik kampa yani NATO-AB'ye eklenmiştir. SSCB'nin dağılmasına rağmen, Rusya Federasyonu, günümüzde BM Güvenlik Konseyi daimi üyesi nükleer bir aktör olarak, Kuzey Denizi, Baltık, Karadeniz, Pasifik kıyılarında denizlere sahiptir. Jeopolitik düzlemde, 2015 Suriye müdahalesi ve Libya'daki iç savaşta takip ettiği hibrit savaş taktiği ile Akdeniz'de ABD ve NATO karşısında Akdeniz'de yeni üsler elde etmeye çalışmaktadır. Rusya bu bakımdan aynı zamanda bir Avrasya kavmi olup, Asya toplumları ile yakın ilişki içindedir. Paradoksal olarak, doktrinde Dmitri Trenin, Rusya'nın uluslararası

ilişkilerde yalnız olmasını, esasen, ülkenin siyasal ve jeopolitik düzlemde Avrupa Atlantik Topluluğu ya da Batı gibi geniş bir ailenin parçası ve dahası Asyalıların gözünde de bir Asyalı olmamasına bağlamıştır.

Kremlin yönetimi, G-8 ülkeleri ile ortaklık projelerindeki dış ticaret ve küreselleşme eğilimlerini Putin-Medvedev yönetimleri sonrasında daha faydacı ve realist bir anlayışı takip etmiştir. "Rus şüpheliği" Rusların Batı'nın ikiyüzlülüğü varsayımı üzerinden hareket etmesi anlamına gelir. Bu aslında iki dünya savaşında da böyledir. Hâkim anlayış şöyledir: Zayıflar yenilir, korkaklar sindirilir. Dengeli bir dış politika ulusal çıkarlara hizmet eder. Temkin ve pragmatizmi gerekli kılar. Kısa dönemde 2000- 2008 ve 2016'da dış politika konseptlerini aynı zamanda savunma stratejilerini de değiştirmişlerdir. Bu hibrit düşünsel stratejik yapı çerçevesinde dış politikaya yön veren Putin, başlangıçta 11 Eylül sonrası terörizme karşı iş birliği anlayışı ile ABD ile ilişkilerini geliştirmiştir. Soğuk Savaşın tersine, ABD'nin 1991 ve 2003 Irak müdahalelerine sessiz kalan Moskova, artan petrol fiyatları ile yeniden Ortadoğu'ya Büyük Güç olarak dönmek şansını yakalarken aynı zamanda terörle savaş denklemine, Çeçenistan'daki savaşa da orantısız bir müdahale fırsatını kaçırmamıştır. Rus siyasal ve askeri elitince, Sovyet coğrafyalarında 2003'de Gürcistan, 2004'de Ukrayna ve 2005 yılında Kırgızistan'da gerçekleştirilen renkli devrimlerin Renkli Devrimler ile NATO ve AB'nin Doğu'ya doğru genişlemesini, bir tehdit ve beka unsuru olarak değerlendirilmiştir. Rusya, nükleer caydırıcılık potansiyelini pasifize eden

NATO'nun Füze Kalkanı projesini, kendi sınırlarına hapsedilen III. Dünya Ülkesi statüsündeki yeni bir çevreleme politikası olarak değerlendirmiştir. Şubat 2007'de gerçekleştirilen 43.Münih Güvenlik Konferansı'nda Putin, ABD'nin tek kutuplu bir dünya yaratmak istemine şiddetle karşı çıkarak, yeni konvansiyonel ve nükleer eksenli yeni ve iddialı bir silahlanma politikası için düğmeye basıldığının mesajını vermiştir. Çok geçmeden Gürcistan ve Ukrayna'nın NATO ve AB'ye üyeliklerine karşı çıkan Medvedev yönetimi sürpriz bir şekilde, 2008 Ağustos'unda Gürcistan'a askeri müdahalede bulunarak, 26 Ağustos 2008 tarihinde Güney Osetya ve Abhazya'nın bağımsızlıklarını tanımıştır.

Putin sonrası dış politikanın olmazsa olmazları arasında büyük güç statüsü yani: Rusya kim olacak? Sorusu önce sorulmuştur. Nasıl olur da Ruslar süper güçken olur da Polonya ile aynı yere oturabilirler veya NATO'nun içerisinde olmazlar. Biz eskiden idare ettiklerimiz ile nasıl aynı masaya otururuz? Bu travmayı kolay kabul etmemişlerdir. Bu travma Rusya-Ukrayna ayrımının yaşanmasına da neden olmuştur. İkinci dalga olarak, 2010 yılında Arap Baharı ile başlayan rejim karşıtı halk sokak gösterileri ve kitlesel eylemlerin Rusya topraklarına sirayet etmesi endişesi, üçüncü başkanlık dönemiyle birlikte Putin'i daha da milliyetçi söylemlere yönlendirmiştir.

Ukraynalılar'a da Almanya ve Batı işbirlikçisi olarak bakıyorlar. Ukrayna açısından ulus inşa süreci Rusya'ya dair her şeyi reddetmek ve Rusya ile bağların kopartılmasına dayansa da mümkün değildir. Çünkü Rusya ve Ukrayna'nın

dilleri aynıdır. Kral Oleg, Rusya'yı önce Kiev'de kurmuştur. Bununla birlikte, uyuşmazlık konusu olan Ukrayna toprakları içindeki Kırım yarımadasının ilhaki ve 2014'deki referandum ile beraber Rusya topraklarına bağlanmış olması bu nüfuzun temel nedenidir. Bölgede 20 binin üzerinde askeri personel bulunmaktadır.

Rusya'da ekonomi bugünlerde petrolün düşüşü dolayısıyla pekiyi değildir. Özellikle 1998 Krizi ve 2008'de gayrisafi milli hâsıla 200 milyar dolardan 1,7 trilyon dolara çıkınca Rusya tekrar silahlanmaya başlamıştır. 2008 itibariyle krize bakıldığında 2012'de tekrar Putin'in seçilmesi ile başa gelmesiyle tekrar ekonomiyi canlandırmıştır. Eğitim ve sağlık iskândan kamu yönetimine kadar paket 2018'de tekrar iki sene içerisinde düzelterceğinin sözünü vermiştir. Ancak bu söz yerine getirilememiştir.

31 Ocak 2020'de Tümen ve Sibirya bölgesinde 2 Çin vatandaşında korona virüs tespit edilmiştir. Hemen tedbirler alınmıştır. 7 Haziran 2020'de 460 bin tane korona vakası söz konusudur. Son gelinen noktada geçen hafta itibariyle 5800 kişi hayatını kaybetmiştir. Tabii bunu üç ile çarpılabilir. Hem Ukrayna'da hem Rusya'da son 25 senenin içinde 10 milyon insan kayıptır ve nereye gittikleri belli değildir. Rusya'da demografik olarak çöküş söz konusudur. Koronavirüs için Moskova'da bir önleme merkezi kuruyorlar başlangıçta ve bunu vaka sayısını 1.6'dan 1.5'e düşürmelerine rağmen yine vakalar artabiliyor. Son verilen rakamlara göre ise 600 bine yakın hasta sayısı ve karantina sayısı da artmaktadır.

Pandemi sürecinde Rus Sağlık Sistemi yeniden sorgulanmıştır. Farklı görüşler vardır. Birinci görüşe göre Ruslar bilgileri saklıyor. Bunları söyleyen doktorların üçü de balkondan düşmüştür. Bazı anketlerde Rusya Devlet Başkanı Putin'in süreci iyi yönetemediği gerekçesiyle güven kaybettiği sonucunu çıkmıştır. OECD'ye bakıldığında Rusya yatak sayısında dünyada üçüncü sırada yer almaktadır. Bu da Sovyetlerden gelen iyi bir mirastır. Ancak MR ve tomografi cihazı sıkıntısı var. Enfeksiyon hastalıklarında da 2000 göğüs hastalıkları doktoru ile 18 binden fazla hemşire burada çalışmasına rağmen Putin doktorlara vereceği zammı güncellemesine rağmen verilen söz tutulamıyor. Çünkü petrol 50 doların altına düşmüştür.

Salgın, Tümen'den itibaren bütün Rusya'ya yayılmış durumdadır. Peki, bu iç politikayı nasıl etkilemiştir? Baktığımızda en yüksek nüfus Moskova'da 5 Haziran itibariyle 190 bin vaka var. Ölü sayısı da sadece burada 3000 kişi. Salgına yönelik alınan tedbirleri de genelde Moskova'da alınmıştır. Rusya'da Moskovalı olmak çok önemlidir. Baktığımızda özellikle 65 yaş üzeri kronik hastalığı olanlar, meslek okulları öğrencileri ile ücretsiz ve imtiyazlı hakları askıya alınmıştır. Rusya bu kadar büyük bir devlet olmasına rağmen bu süreçte üniversitelerin birçoğu altyapıları olmadığından elektronik ders verememiştir.

Ekonomik alanda tedbirlerde ise: Ekonomi yüzde 40 oranında enerji kaynaklarından sağlanan gelire bağımlı Rusya'yı olumsuz etkilemiştir. OPEC zirvesinde petrol konusunda Arapları ikna etmeye çalışmışlardır. Rus petrol ve gaz pazar payı

düşmüştür. Petrol fiyatı savaşında yaklaşık yüzde 30 düşüş Rusya'yı çok kötü etkilemektedir. Rus hükümeti bütçede oluşacak açığı kapatmak için Mart 2020 sonunda 157 milyar doları bulan ulusal refah fonundan 7 buçuk milyar dolar harcadığını açıklamıştır. Yani bu paranın yaklaşık yüzde 10'unu harcamışlardır.

Koronavirüsle mücadele üretimi de etkilemiştir. Putin KOBİ'ler için alınan önlemlerde 6 ay süreyle vergi ödemelerini ertelemiştir. 5 Nisan 2020'de hükümet üyeleri toplantıda koronavirüse karşı yeni ekonomik tedbirler açıklamışlardır. KOBİ'lere ekonomik destek yüzde 2.8'dir ancak yetersizdir. Aynı oran ABD'de yüzde 10'dur. Son dönemde vaka sayısında tekrar yüksek artış gözlemlenmektedir. Sosyal ve ekonomik etkiler kamuoyu desteğinin en düşük yüzde 59'a kadar gerilediğini göstermektedir.

Türkiye, Rusya ile iki önemli kriz yaşamıştır. Bunlardan birisi Suriye Krizi'dir. Başlangıçta Türkiye için işler iyi gitmiştir. Ayrıca Rusya ile 15 Temmuz'da Türkiye'de Erdoğan'a yardımı önemlidir. 15 Temmuz sonrası Rusya ile Türkiye arasında ilişkileri yeniden düzenleyen gelişmeler yaşanmıştır. Uçak krizi ve Suriye konusunda olumlu gelişmeler yaşanmıştır. Geline nokta 30 km'lik devriyelerin çok olumlu gelişme olmadığı da düşünülebilir. Aksi belirtilmedikçe Rusya ile Türkiye, Suriye'de "komşu"dur. İdlib'in savunma hattında da bize daha fazlası için müsaade edilmeyeceği düşünülebilir. Lavrov'un ifadesiyle: "Askeri durum geçicidir, sahadaki durum sürekli değişebilir". Libya'da derhal ateşkes dışında hiçbir seçenek mantıklı görülmeyebilir.

Libya'daki üç bölgenin çıkarları Libya halkının kararıdır. Dış güçler ancak diyalog sağlasın bakışı vardır. Mısır'ın Türkiye'nin aksi görüştedir. Bir de Berlin Konferansı kararı uygulansın Libya üç bölge olsun yani üçe bölünsün görüşü söz konusudur.

Rusya, Akdeniz'de 5. Filo'yu kurmuştur. Çekilmeyecek şekilde Akdeniz'e konuşlanmış durumdadır. Eğer Türkiye İdlib'de biraz daha harekât yapsaydı Rusya'nın Türkiye'ye müdahalesi söz konusu olabilirdi. Rusya, Akdeniz'den Suriye'deki radikal grupları vurmuştur. Akdeniz'de böyle caydırıcı bir kuvvet kullanmaktadır.

Karadeniz'de Türkiye'nin Ruslar ile çıkarlarımız bağdaşmaktadır. Ancak Kafkasya'da Ermenistan meselesi var. Ermenistan, Rusların daimi müttefidir. Azerbaycan'ın hala Karabağ sorunu devam etmektedir. Rusya, burada olaylara bire-bir hâkim görünmekte ve ABD, Karadeniz'e girememektedir. Savunma sanayiinde s-400 füzeleri ve SU-35 ve SU-57 uçakları ile işbirliği projeleri masadadır. Enerji turizm, eğitim, otomotiv, elektronik, ulaştırma, tarım ve tekstil sektörlerinde daha iyi işbirliği alanlarının harekete geçirebileceği varsayılmaktadır. Her ik ülkenin birbirlerini tamamlayan potansiyellerinin pandemi sonrası ticari işbirliğinin ve üretim alanlarında ortaklık ve AR-GE çalışmalarını harekete geçirebilecekleri düşünülmektedir.

Atatürk döneminden Putin dönemine gelene kadar iniş çıkışlı bir politika vardır. Türkiye'de şu anda nükleer santralde 4. Safhaya geçildi. Bu da Uluslararası Atom Enerjisine bildirildi. Türkiye artık nükleer bir ülke olmaya çok yaklaşmıştır. Ayrıca

Türk Akımı'nda ihracat başlamıştır. Türkiye ve Rusya'nın ekonomik anlamda birbirini tamamlayan bir özelliği vardır. Bu coğrafyada maalesef iki ülke de yalnızdır. Bugün Rus diasporası dünyada en güçlü diasporalardan birisidir. Kanada'da ve ABD'de çok ciddi oranda diasporaları vardır. Her ne kadar nüfusları 146 milyon olsa da Rusya dışında 25 milyon vatandaşları vardır. Dünyada 175 milyon Rus mevcuttur. Kadim ve evrensel düzlemde şekillenen zengin bir Rus kültür ve edebiyatı mevcuttur. Rusya olmadan tarih olmaz ve Türkiye bu coğrafyada Ruslarla birlikte yaşamak zorundadır. Fakat bu kolay bir durum değildir. Trubetskoy, Savitskiy, Danilevskiy, Gumilev, Panarin, Dugin, Erasov grubunun ortaya attığı Avrasyacılık doktrini bağlamında; diğer bölgesel aktörlere kıyasen 'primus inter pares' olma istenci söz konusudur. Türkiye'nin bu durumu kabul etmesi söz konusu değildir. Her ne kadar Rusya ile İdlib'den sonra güvensizlik olmuşsa da Rusya ile Türkiye'nin Libya'da iş birliği yapabilme umudu halen mevcuttur.

SONUÇ VE BEKLENTİLER

- Rusya'nın takip ettiği Büyük Güç politikası, Batı'da ABD- NATO-AB'nin politikalarını doğrudan, Çin-Hindistan-Japonya'yı doğrudan etkileyecektir.
- AB için enerji ve güvenlik politikaları doğu Avrupa devletleri tarafından yakından takip edilecektir.
- Rusya, ABD seçimlerini bekleyecektir. Müteakiben, belli ölçekte bir yumuşama olabilir.
- Putin, devlet başkanlığının uzatılmasındaki meşru halk

desteğini aldıktan sonra, daha sert bir dış politika ve güvenlik stratejisi takip ederek silahlanmaya hız verebilir.

- Rusya, deniz ve hava uzay kuvvetlerini modernize faaliyetlerini sürdürecektir. Son hipersonik ve nükleer yetenekli stealth denizaltılar, St. Petersburg'da 200 parça Donanma ile gövde gösterisi bu tespitemizi doğrulamaktadır.
- Tr Rus ilişkilerinde çok ciddi kırılmanın olmayacağını, iki ülkenin rekabet ve işbirliğini Putin-Erdoğan liderliğinde sürdüreceğini düşünmekteyim.

- Türkiye, Ruya'n ekonomik ve siyasal olarak güçlü olmasını ikili ilişkilere olumlu yansımaları olacağını, ticari potansiyelin artabileceğini düşünmektedir.
- Türk-Rus ilişkileri, Suriye ve Libya'dan daha önemli köklü ve bölge güvenliği için stratejik öneme sahiptir. Bu tespite Kafkasya-Karadeniz-Akdeniz eksenin istikrarı, barış ve huzur içindeki işbirliği de dhildir.

DİPLOMATİK İLİŞKİLER ve POLİTİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER for DIPLOMATIC AFFAIRS and POLITICAL STUDIES

+90 216 310 30 40 info@dipam.org

+90 216 310 30 50 www.dipam.org

Murat Reis Mahallesi Gazi Caddesi No:69
Üsküdar/İstanbul

KONUŞMACI HAKKINDA

Prof. Dr. Mesut Hakkı CAŞIN, akademik eğitimine, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi (Lisans 1983), Gazi Üniversitesi Kamu Hukuku (Yüksek Lisans 1986), Texas San Antonio College'de Amerikan Anayasa Hukuku ile devam etmiştir ve İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde "Uluslararası Güvenlik Stratejileri ve Silahsızlanma" konusunda doktora eğitimini tamamlamıştır. Türk Hava Kuvvetleri'nin farklı üslerinde de görev yapmış olan Caşın, Cumhurbaşkanlığı Güvenlik ve Dış Politikalar Kurulu üyesidir.